

ES pagrindinių teisių agentūros pranešimas spaudai

Viena, 2014 m. balandžio 29 d.

Būtina siekti, kad visi žmonės su negalia galėtų balsuoti

Žmonės su negalia yra aktyvūs piliečiai, norintys dalyvauti politiniame gyvenime, jei jiems sudaromos reikiamos galimybės. Naujausios ES pagrindinių teisių agentūros (angl. FRA) tyrimo apie žmonių su negalia teises duomenimis, dalyvauti rinkimuose jiems vis dar trukdo teisinės, administracinės ir fizinės kliūtys.

„Dalyvavimas politiniame gyvenime yra viena iš pagrindinių teisių, ir ji turi būti suteikta kiekvienam, – teigia FRA direktorius Mortenas Kjaerumas. – Tačiau, kaip nurodyta FRA ataskaitoje, žmonių su negalia demokratines teises gali riboti įvairios kliūtys. Atsižvelgiant į tai, kad artėja Europos Parlamento rinkimai, pats metas priminti, jog visoje ES būtini pokyčiai, kad visi piliečiai, tarp jų ir žmonės su negalia, turėtų lygias galimybes dalyvauti mūsų visuomenės politiniame gyvenime.“

Kartu su Europos Komisija FRA parengė keletą žmogaus teisių rodiklių, kurie padeda nustatyti, kaip Europos Sąjungoje laikomasi Jungtinių Tautų konvencijoje dėl žmonių su negalia teisių (angl. CRPD) apibrėžtos teisės dalyvauti politiniame gyvenime, kaip ta teise skatinama naudotis ir kaip ja naudojamas.

Šiuos rodiklius pagrindžiantys duomenys rodo, kad turėdami galimybę žmonės su negalia aktyviai dalyvauja politikoje: balsuoja, dalyvauja politiniuose susitikimuose ir bendrauja su išrinktais kandidatais. Tačiau tyrimo duomenys rodo, jog tam tikros žmonių su negalia grupės patiria rimtų sunkumų įgyvendinant jų teisę dalyvauti politiniame gyvenime.

Tai paskatino FRA pateikti šiuos pasiūlymus:

1. Šalinti teises ir administracines kliūtis

- Nacionaliniuose veiksmų planuose dėl žmonių su negalia turėtų būti numatyta, kaip skatinti žmonių su negalia dalyvavimą politiniame gyvenime. Tam galėtų būti iš dalies keičiami įstatymai, pagal kuriuos asmenys balso teisės neturi dėl to, kad turi neįgalia.
- Turėtų būti pradėti taikyti alternatyvūs balsavimo būdai (skirti, pavyzdžiui, ilgalaikės priežiūros įstaigose esantiems asmenims) ir suteikiama pagalba balsuojant, taip siekiant, kad niekam nebūtų užkirstas kelias dalyvauti rinkimuose.
- Taip pat turėtų būti užtikrinta galimybė teikti skundus dėl balsavimo tvarkos. Šiuo atžvilgiu būtų naudinga, jei žmonių su negalia organizacijoms būtų suteikta galimybė skųstis teismui.

2. Sudaryti geresnes sąlygas dalyvauti politiniame gyvenime

- Rinkimų apylinkės turėtų būti pritaikytos visų žmonių su negalia (ne tik žmonių su fizine negalia) poreikiams. Be kita ko, galėtų būti teikiama papildoma pagalba visiems, kas nori balsuoti.
- Rinkimų informacija ir kampanijos medžiaga taip pat turėtų būti prieinama įvairiais formatais, pvz., Brailio raštu, nacionaline ženklų kalba, lengvai suprantamu formatu ir t. t.

3. Plėsti dalyvavimo politiniame gyvenime galimybes

- Jungtinių Tautų konvencija dėl žmonių su negalia teisių įpareigoja tartis su žmonėmis su negalia bei aktyviai juos įtraukti į tų sprendimų priėmimą, kurie turi įtakos jų gyvenimui.. ES institucijos ir valstybės narės turėtų stiprinti žmones su negalia atstovaujančių organizacijų įtraukimo priemones.
- Reikėtų plėtoti galimybes žmonėms su negalia dalyvauti viešose konsultacijose, pavyzdžiui, pasinaudojant jiems prieinamomis komunikacijos priemonėmis.
- Kandidatai su negalia taip pat turėtų turėti galimybių siekti posto, pavyzdžiui, prireikus jiems turėtų būti suteikta papildoma pagalba.

4. Didinti informuotumą apie teises

- Būtina rengti rinkimų organizatorių, politinių partijų, valdžios institucijų ir žiniasklaidos paslaugų teikėjų mokymus ir jiems skirtas gaires apie tai, kaip užtikrinti žmonių su negalia poreikius.
- Valstybės narės į tokių gairių rengimą turėtų įtraukti žmones su negalia atstovaujančias organizacijas. Be kita ko, turėtų būti sprendžiami žmonėms su negalia neprieinamų balsavimo apylinkių ir kampanijos medžiagos klausimai.

5. Rinkti duomenis siekiant įvertinti dalyvavimą politiniame gyvenime

- ES ir valstybių narių lygmeniu būtina rinkti patikimus ir palyginamus duomenis, kad būtų galima rengti tikslines priemones, kurios paskatintų žmones su negalia dalyvauti politiniame gyvenime. Tuo tikslu reikėtų rengti bendrus tokių duomenų rinkimo principus bei gaires prieinamumui vertinti.

Daugiau informacijos

- Žr. ataskaitos [‘The right to political participation of persons with disabilities: human rights indicators](#)(Žmonių su negalia teisė dalyvauti politiniame gyvenime: žmogaus teisių rodikliai)) santrauką, susijusių klausimų ir atsakymų apžvalgą bei elektroniniu formatu pateikiamus rodiklius.
- Kontaktai: media@fra.europa.eu / Tel. Nr. +43 1 580 30 642

Pastabos redaktoriams

- Taip pat žr. ankstesnę FRA ataskaitą [„Asmenų, turinčių psichikos sveikatos problemų, ir asmenų, turinčių proto negalią, teisė dalyvauti politiniame gyvenime“](#) ir ataskaitą [apie teisingumo kliūtis](#).
- 2008 m. gegužės mėn. įsigaliojusią Jungtinių Tautų konvenciją dėl žmonių su negalia teisių (angl. CRPD) ratifikavo [25 ES valstybės narės ir pati ES](#). Tai pirmas tarptautinis teisiškai įpareigojantis žmogaus teisių dokumentas, kurį yra pasirašiusi ES. CRPD pasirašiusios šalys,

FRA

EUROPEAN UNION AGENCY FOR FUNDAMENTAL RIGHTS

be kita ko, privalo užtikrinti žmonių su negalia politines teises, įskaitant teisę balsuoti, ir galimybę tomis teisėmis naudotis lygiai su kitais.

- Europos Sąjungos pagrindinių teisių agentūra yra įgaliota teikti faktais pagrįstas konsultacijas ES ir valstybių narių atsakingoms institucijoms ir taip prisidėti prie geriau parengtų ir tikslingesnių diskusijų bei politikos pagrindinių teisių srityje.